

Condițiile impuse de FMI nu sunt dure!

Interviu acordat publicației „Bursa”, în data de 13 aprilie 2009

Lucian Croitoru

Reporter: În ultima perioadă condițiile pe care ni le impune FMI fac subiectul multor discuții. Sunt aceste condiții dure?

Lucian Croitoru: Condiționalitatea acordului nu poate fi calificată ca dură. În cei patru ani cât am lucrat la FMI am analizat condiționalitatea acordurilor dintre FMI și peste 80 de țări. De asemenea, cunosc condiționalitățile atașate acordurilor anterioare pe care România le-a încheiat cu FMI. Pe această bază pot să spun că acordul prezent are o condiționalitate relativ lejeră. Ea se adresează preponderent politicilor macroeconomice și stabilității financiare, care sunt, de altfel, principalele arii în care acționează FMI. Condiționalitatea acordului prezent reflectă faptul că România a progresat mult în ultimii ani.

Reporter: Care sunt principalii pași pe care Guvernul trebuie să îi adopte pentru a putea reduce deficitul bugetar până la 4,6% din PIB?

Lucian Croitoru: Odată ce s-a ajuns la concluzia că este mai prudent ca bugetul să se planifice pe baza unei scăderi economice de 4 procente, deficitul bugetar calculat anterior la 2 procente din PIB s-a adâncit la 5,7 procente. Ținta de deficit bugetar convenită cu FMI este de 4,6 procente din PIB. Aceasta înseamnă că guvernul a trebuit să identifice măsuri adiționale de reducere a deficitului cu încă 1,1 procente din PIB. Această sarcină nu este ușoară dacă se au în vedere rigiditățile încorporate în bugetul României prin diverse legi emise în diverși ani. Cea mai controversată măsură pare să fie introducerea impozitului forfetar. Ca orice măsură care extrage venituri, nici aceasta nu este aplaudată.

Dar toată lumea știe că microîntreprinderile au găsit forme de a evita plata impozitelor și acest lucru nu era corect. Notați, de asemenea, că reducerea deficitului se bazează în principal pe reducerea cheltuielilor, ceea ce este bine. Sper că reducerea cheltuielilor nu este supraestimată. Sporurile salariale vor fi mai bine corelate cu rezultatele în atragerea fondurilor de la UE, ceea ce, pe baza experienței de anul trecut înseamnă că vor fi reduse în mod serios. Este nevoie de întărirea disciplinei cheltuielilor, mai ales la nivel local. Nu în ultimul rând, este nevoie de realism în estimarea veniturilor pentru ca acestea să nu ajungă să fie supraestimate, cum s-a întâmplat deseori în trecut.

Reporter: Vedeți posibilă o majorare a cotei de impozitare în acest an sau anul viitor pentru a putea crește veniturile bugetare?

Lucian Croitoru: De aceea vorbeam de realism în estimarea veniturilor, pentru a nu ajunge la măsuri de genul acesta. Eu cred că anul viitor economia își va relua creșterea, probabil în a doua parte a anului. Dar dacă mărim impozitele creșterea se va relua mult mai târziu. Nu văd de ce ar

vrea cineva să crească impozitele majore, TVA sau cota unică, cu atât mai mult cu cât anul acesta economia pare să scadă.

Reporter: Cât de mult s-au diminuat riscurile din sectorul bancar ca urmare a împrumutului de la instituțiile financiare internaționale?

Lucian Croitoru: Sectorul bancar din România este bine capitalizat, iar riscurile asociate vin de la o eventuală deteriorare a situației financiare a sectorului privat nebancaar. Datoria externă a acestuia din urmă este relativ mare și rambursarea ei necesită cumpărări importante de valută de pe piața valutară. Împrumuturile de la UE și FMI au, direct sau indirect, efecte benefice privind stabilitatea relativă a monedei naționale. Astfel, se reduce riscul cursului de schimb, adică riscul unei depreciere relativ abrupte a leului ca urmare a plății datoriei externe. Prin împrumutul de la UE se reduce efectul de evicțiune a sectorului privat de către sectorul public, al cărui deficit continuă să rămână relativ mare, necesitând resurse substanțiale pentru finanțare. Nu în ultimul rând, menționez că acordul cu FMI semnaleză investitorilor străini că România este decisă să implementeze politici coerente care asigură stabilitatea economiei, ceea ce va atrage noi finanțări private străine. Este important să îndeplinim măsurile prevăzute în programul economic pentru a nu transforma actualul import de credibilitate pe care îl facem prin acest acord într-o sursă de neîncredere.

Reporter: În condițiile unui deficit bugetar ridicat și a unei perioade de criză considerați că vom mai intra în ERM II (Exchange Rate Mechanism) în 2010 și vom mai adopta euro în 2014?

Lucian Croitoru: În acordul cu FMI se prevede că Ministerul Finanțelor va proiecta, până la sfârșitul acestui an, un cadru bugetar pe termen mediu. Conform acestui cadru, deficitul bugetar va fi readus sub limita de 3 procente din PIB în 2011, deficitul redevenind compatibil cu criteriile de intrare în ERM II. În privința limitării variației cursului de schimb la cel mult plus/minus 15 procente în jurul unei valori centrale nu cred că vor exista probleme. De altfel, acest criteriu a fost îndeplinit în ultimii ani până la apariția crizei. Adoptarea în 2014 a deciziei de a trece la euro este fezabilă. Trebuie doar crescută coerența politicilor și implementarea reformelor structurale care să ofere suportul pe termen lung acestei decizii.

Reporter: Ce s-ar întâmpla dacă am adera la zona euro într-un moment în care economia României nu ar fi pregătită? Cum am fi afectați?

Lucian Croitoru: Astăzi nu suntem pregătiți să intrăm în zona euro. Nu am parcurs un drum suficient de lung în procesul de convergență cu UE pentru a nu fi nici o problemă. Astăzi ne confruntăm cu dezechilibre semnificative. Deficitul de cont curent este relativ mare și presiunile inflaționiste sunt încă prezente. Dacă am adopta astăzi moneda euro ar însemna să renunțăm la politica monetară. Politica monetară s-ar face, în cazul adoptării euro, de către Banca Centrală Europeană (BCE). Pentru că nu am convers suficient cu UE, unele decizii ale BCE ar putea fi inadecvate pentru economia noastră. Eventualele momente de volatilitate crescută a inflației sau a PIB nu am mai avea disponibile instrumentele politicii monetare. Am rămâne cu problemele, dar nu și cu mijloacele de rezolvare. Cred că cei care susțin adoptarea prematură a euro nu au văzut decât avantajele, care pentru moment sunt semnificativ întrecute de dezavantaje.

Reporter: Cum vedeți situația actuală a României, comparativ cu țările din regiune?

Lucian Croitoru: Cred că România a fost de multe ori descrisă, de diverse rapoarte de cercetare a piețelor, ca o țară riscantă. Am fost asemănați cu țări care astăzi au o situație mult mai dificilă comparativ cu a noastră. Dar s-a dovedit că acele asemănări au fost, în unele cazuri, forțate. Ceea ce face diferența, atunci când situațiile sunt asemănător de dificile, sunt politicile adoptate ca răspuns la vulnerabilitățile existente. După ce piețele au aflat de încheierea cu succes a negocierilor cu FMI au reacționat pozitiv și acum cred că suntem priviți mult mai bine. A fost foarte bine că am apelat la UE și la FMI din timp și nu am așteptat ca situația să se degradeze. Unele țări nu au apelat la UE și FMI decât după ce li s-a depreciat moneda, după ce au pierdut rezerve valutare sau au pierdut credibilitate încercând fără succes să atragă bani de pe piețele internaționale. România trebuie să reducă în continuare birocrăția și "stufărișul" impozitelor, care pun oamenii simpli și investitorii pe drumuri aglomerate ca să ajungă să stea la cozi lungi pentru a plăti sutele de taxe existente.

Reporter: Cât de ușor îi este Băncii Naționale a României să supravegheze piața valutară?

Lucian Croitoru: BNR "vede" piața valutară în fiecare zi. Nu este o problemă tehnică. Preocuparea BNR este să distingă trendurile, să atenueze volatilitatea excesivă etc. Instrumentele folosite sunt diverse, inclusiv managementul lichidității. Toate acestea se fac cu scopul de a asigura că piața funcționează bine.

Reporter: Cum caracterizați sistemul bancar din țara noastră la ora actuală? Avem bănci care se confruntă cu probleme?

Lucian Croitoru: Nu știu ca vreuna dintre bănci să aibă probleme în sensul întrebării Dvs. BNR a avut o politică de încurajare a băncilor să mențină adecvarea capitalului chiar peste 10 procente, deși limita obligatorie este de 8%. Creditele clasificate ca pierderi, îndoielnice și substandard sunt acoperite cu provizioane în proporție de 86-87%. Totuși, dacă scoatem din baza de aplicare a provizioanelor garanțiile, așa cum este practica în țările dezvoltate, gradul de acoperire cu provizioane a celor trei categorii de credite este de 127%. Destul de încurajator, nu? BNR a decis să elimine gradual garanțiile din calcularea provizioanelor, ceea ce va da băncilor resurse suplimentare. După ce se va încheia exercițiul de stresare a portofoliilor vom ști dacă și care bănci vor trebui să aducă în plus capital, astfel ca rata de adecvare a capitalului să revină la nivelurile asiguratorii. În legătură cu problemele, știu că un număr limitat de bănci vor să beneficieze de situația actuală, în care băncile în general sunt reticente în a extinde creditele. Sper că acele bănci vor avea înțelepciunea să crească portofoliul în mod rațional și să nu acumuleze probleme.

Reporter: Considerați că băncile vor mai reduce dobânzile la credite? Pe partea de depozite cât va mai dura competiția dintre bănci?

Lucian Croitoru: Deocamdată băncile au trecut de la exuberanța acordării creditelor cu buletinul la o politică de prudență excesivă. Cred că nici una dintre extreme nu este bună. Sistemul își caută un nou echilibru, care va veni undeva la mijloc. Deocamdată, capitalul este o resursă rară și asta se vede în dobânzi relativ mari. Raportul dintre credite și depozite este mare

în sistem și băncile caută să-l aducă în limite normale prin atragerea de noi depozite și prin reducerea creditelor. Acest lucru se întâmplă de ceva vreme și unele progrese se pot vedea. Mă aștept ca, treptat, dobânzile la depozite să scadă și să fie urmate de cele la credite. Procesul va fi foarte gradual și va fi ajutat și de BNR, care va continua, în mod prudent, reducerea rezervelor obligatorii.

Reporter: Vă mulțumesc!